

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. október 12.

Vasárnap.

XXI. évfolyam 81. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábon a petisórért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyiltterek díja előre fizetendő.

Viharos praeludium.

A remény, hogy az előkelőbb keret, melyet az új parlamenti épület nyújt a parlament tanácskozásainak, nem marad befolyás nélkül a pártok magatartására, hiúnak bizonyult, mert már az első ülés az új Házban természetes meztelenségükben mutatta a pártokat és a függetlenségi és 48-as párt még azt a fűgefalevelet sem tartotta szükségesnek, melyet az első emberpár használt, midőn a jónak és gonosznak ismeretére jutott.

Valóban zavarban vagyunk, midőn okát keressük a viharoknak, melyet a nevezett párt mindjárt a megnyitó ülésben rendezett. Megengedjük, hogy a maga szempontjából van oka panaszára. Értjük, ha egyet nem értünk is vele, hogy valamely ellenzéki párt megütközik azon, hogy a szünetet bővebben mérték ki, mint ő szükségesnek tartotta, értjük továbbá azt is, hogy a kormány távolmaradásában a Kossuth-ünneptől gravament talál. Azt meg éppen magától értendőnek tartjuk, hogy a függetlenségi párt elvet minden tárgyalást, mely az Ausztriával való vám- és kereskedelmi szövetség megújítását célozza. De e tényeknek sem egyenként, sem összességükben nincs oly fontosságuk, hogy miattuk oly viharok kellene kitörni, mintha közvetlen az utolsó ítélet előtt lennénk. Mindenki tudja, — a miniszterelnök az első ülésszak berekesztésekor megmondta, miért hosszabb a parlamenti szünet, mint máskor. A két nappal való meghosszabbítás pedig inkább elismerést érdemel, „mint gáncsot, mert az eredeti terminus gyásznappra esett, és a mi végül a kiegyezési tárgyalásokat illeti, azok — eltekintve attól, hogy törvény rendeli azokat — nem képeznek semmi újat, botránycsinálásával nem lehet őket a világból kiűzni. Le még ha meg akarjuk is engedni, hogy ellenzéknek nem éppen kell rendes raisonnal birnia, de annyi kimélete a közérzésnek mégis elvártuk volna, hogy a vihart, melyet negyedfél hónapig tartogattak keblükben, még néhány napig féken tartják. Hol hallották a világon, hogy új házba égi háboru mellett költözzék be valaki?

Különben a vihar elvonult, a nélkül, hogy nagy kárt tett volna, Széll Kálmán elég viharezett, hogy biztosan kormányozza az államhajót orkánok ellen, és éppen rendkívüli viszonyok közt érvényesül az ő felsőbbbsége és mesteri volta, melyek batása alatt a fékevesztett szendvél helyére csakhamar a nyugodt megfontolás és a parlamenti gépezet rendes működése lép. Ezért a viharos praeludium

daczára nem aggodunk a parlamenti tanácskozások tovább folyása miatt. Az ellenzék rakoncátlan temperamentumának levegő kellett, csak hogy kissé korán kezdte. Nagyobb gondot kelt az a körülmény, hogy a kiegyezési tárgyalásokban újabb nehézségek támadtak, holott már általán abban a véleményben voltak, hogy kész a megegyezés. Az optimizmus erős ütést szenvedett, az kétségtelen, de nem semmisült meg. A kiegyezés létrejött sokkal inkább érdekében van mind a két félnek, hogy sem a végleges meghiusulás hívére elhatározhatnák magukat.

Képviselőválasztás Szászrégenben. Szászrégenben kedden történt meg a képviselőválasztás, melyen két jelölt állt egymással szemben. Teleki Domokos gróf és Urmánczy Nándor, mind a kettő szabadelvű párti. Az eredmény az lett, hogy Urmánczy Nándor drt, Teleki Domokos gróffal szemben 83 szótöbbséggel képviselőnek választották.

A képviselőház ülése.

Budapest okt. 8.

Ünnepélyes megnyitás nem volt a képviselőházban, de vihar jelezte az őszi ülésszak megnyitását. Az elnök csöngettyűje folyton szólt, de eredménytelenül az ülés felfüggesztésének emlékeidézésével kellett Apponynak a rendet helyreállítani.

Széll Kálmán miniszterelnök már fél 10 órakor megjelent a házban s gr. Apponyival huzamosan tanácskozott. Az ülésterembe a miniszterek közül először Láng Lajos jött be, azután br. Fejérváry, Wlassics és a többiek. Az ellenzékiek már az ülés kezdete előtt elégedetlenkedtek a párt elhelyezése miatt, amelynek ügyében különben Olay és Rátkay már előzőleg tanácskoztak a háznagygyal. Szűknek találják a helyet.

Egynegyed tizenegyor már telve volt a terem s a karzatok is zsúfolásig megteltek, a mikor gr. Apponyi Albert a rendkívül magasságban elhelyezett elnöki emelvény piros bársonyszékén helyet foglalt. Új csengő van előtte. Nehéz érezen a csengése s már ma sok dolga akadt.

Mindjárt a szokásos elnöki megnyitás és a legfelsőbb kézirat felolvasása után Barabás Béla állt felszólásra s mint a hogy a miniszterelnök kifejezte magát, — minden gyűjtő anyagot összehordott. Miért nem jelent meg a király az új parlamenti megnyitására? Miért nem vett részt a kormány a Kossuth-ünnepen? A kiegyezést kár tárgyalni, mert abból ugyan semmi sem lesz. A tengerszem területét elrabolták tőlünk. És így ment ez tovább a függetlenségi párt folytonos zugása, tapsa és közbeszólása közben, míg aztán Széll Kálmán választát a szabadelvű párt viszont zajos éljenzésekkel és tapssal honorálta. Tagadhatlan, hogy a miniszterelnök nyiltan, őszintén felelt mindenre s ez a higgadtabbakat még az ellenzéken is mérsékelte. Ugy Barabás, mint a később felszólaló Rátkay többször a király személyét vitték a vitába s ez fokozta a mai tárgyalás kínos érdekességét.

A főrendiház ülése.

A főrendiház déli tizenkét és fél órakor gyűlt össze első ülésére régi helyiségében, a Nemzeti Múzeumban. A főrendek nagyon kevés érdeklődést mu-

tattak az új ülésszak megnyitása iránt. Feltűnően kis számmal jelentek meg.

Az elnöki székben Csáky Albin gróf ült. A kormány tagjai körül ott volt az ülésen Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos, Plósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek.

A királyi kézirat fölolvastása után megválasztották a jegyzőket, a háznagyot és megválasztották a bizottságokat. Jegyzők lettek: Almásy Imre gróf, Degenfeld-Schomburg Pál gróf, Esterházy János gróf, Gáll József, Latinovits János, Rudnyánszky József báró, Széchenyi Bertalan gróf, Vigyázó Ferencz gróf. Háznagy: Nyáry Jenő báró.

A választás eredményének kihirdetése után az elnök berekesztette az ülést.

A Nőegylet és Polgári leányiskola egy éve.

— Balázs Márton titkári és igazgatói jelentése az 1902. október 5-én tartott közgyűlésben. —
(Folyt. és vége.)

Ezek után áttérek jelentésemben, a polgári leányiskola ügyeire.

Negyedik éve már annak, a mióta aggodó szívvel hozzá fogtunk, a közszükség nyomása alatt, városunkban egy polgári leányiskola létesítéséhez. A feladat az anyagi erők hiánya miatt nagy és megvalósíthatatlannak látszott s azért kezdetben csupán arra mertünk gondolni, hogy kezdeményező munkásságunk a közszükség beigazolása által, ügyünk felé fogja fordítani az illetékes tényezők figyelmét s egy-két évi küzdés után az állam tovább folytatva a megkezdett munkát, azt befejezi. Eltelt az első, el a második és harmadik év, s eljött és megkezdte polg. leányiskolánk életében a negyedik évet is. A négy évvel ezelőtt megkezdett munka ma a befejezéshez közeledik, az iskola, osztályai számát tekintve, e tanév elején teljessé vált, s legfőbb reményünk az államosítás is, bár néhány küzdelmes évvel később, most már bizonyára mihamarabb teljesülni fog.

Biztunk az ügy munkásaiban, jóakaróinkban, az illetékes tényezőkben, de mindennekfelett a jó Istenben, a ki fáradozásainkat s iskolánk ügyét minden reményeken felül megsegítette.

Mert, egy intézménynek egésszéges alapokon való szervezése, még akkor sem mindennapi munkát követel, ha az azzal járó anyagi eszközök rendelkezésre állanak, épen azért, mennyire megkülönböztetett munka és lelkesedés kell ahhoz, hogy egy intézmény létesítésével egyidejűleg teremtsék elő, az ahhoz szükséges anyagi erő is, esetről-esetre, az első fillértől az utolsóig.

Az osztályok szaporodásával az iskola terhei nem csak emelkedtek, de évenként csaknem megkétszereződtek úgy, hogy a negyedik tanévre már, eltekintve attól, hogy az iskola ingyen helyiséget és fűtést élvez, kiadásai elérték az évi 10.000 koronát.

Ezért a negyedik évre, az iskola teljessé szervezésének dicsősége mellett, bizony oda jutottunk, hogy a régi eszközökkel, az állami hathatósabb támogatása nélkül, tovább küzdeni nem birtunk volna.

De a megoldás, hála a Gondviselésnek, nem késett soká.

E tekintetben a legfontosabb esemény volt annak a két küldöttségnek a működése, a melyeket a polgári leányiskola államosítása ügyében a nőeg-

let és felügyelő-bizottság a város és szülők támogatásával Sepsiszentgyörgyre és Budapestre felkérés folytán menesztett. Az előbbi 14 tagu, nov. 4-én, az utóbbi 16 tagu pedig nov. hó 14-én végezte igen fontos teendőit. E küldöttségek költségeihez a négyelet 233 K. 60 fillérrel járult.

El kell ismernünk, hogy e küldöttségek folytán, a felsőbb hatóságok és jóakaró közbenjárók támogatása, de mindenekfelett pedig Dr. Wlassics Gyula vall. és közokt. m. kir. miniszter ur és Potsa József v. b. t. t., es. és kir. kamarás, főispán ur Önmegmáltóságai jóindulata, az iskola ügyét annyira előbbre vitték, hogy az államosítás most már rövid idő kérdése lehet. Addig is az államiskolánkban saját tanerőivel heti 45 órát díjtalanul tanított s a nap 2400 korona segélyt nyújt évenként.

Jelen tanévi új költségvetésünk ezek folytán 2340 koronával kevesebb kiadást tüntet föl, mint azt folyó évi ápr. hó 4-én előirányoztuk s az elegendő tandíjak leszállítás folytán, a jelenlegi 105 tanuló után, most megközelítik a 3000 koronát.

Hála és köszönet ezért e helyen is valamennyi jóakaróinknak.

Hogy ezen kívül a lefolyt három év alatt polgári leányiskolánkat a Gondviselő Isten miképpen segítette meg, mutatják a következő tényálladékok.

A lefolyt három tanév alatt a helybeli két tanképzőintézet 12000 koronás alapítványán kívül szereztük az iskolának 7 jutalmi alapítványt 1111 K. értékben, a fel nem használt pénzekből gyűjtöttünk 2500 korona iskolai alapvagyon, beszereztünk 1838 K. és 49 f. értékű felszerelést, gyűjtöttünk és vetünk 3297 K. 54 f. értékű ifjúsági, tantestületi és segély könyvtárt, összehoztunk tehát a 12000 K. értékű megelőző alapítványokon kívül pénzben és ingóvagyonban 8746 K. 93 f., s ezekkel az iskola tényleges vagyona ma, összesen 20746 K. 93 fillért tesz ki.

Pedig ezeken kívül az iskola 3 évi terhes kiadásait is mindenkor tisztességesen és pontosan fedeztük, hiány legföllebb a két felső osztálynak bútorokkal való berendezésében mutatkozik, a mennyiben azon kölcsön, rendelkezésünkre bocsátott bútorokkal vannak ellátva, de ezt a helyi viszonyok s az iskola épület hiánya kívánták így.

Az erre szükséges pénz azonban az iskolai alapvagyonban van elhelyezve, a honnan az bármikor s később talán sokkal előnyösebben lesz felhasználható.

Az 1900—1901-ik tanévi számadásokat a Vármegye és Minisztérium helyben hagyta. Az 1899—1900. tanévi számadások f. évi augusztus havában kérétek be, az 1901—1902. tanévi számadásokat pedig,

f. évi október havában terjesztjük be mindkét forum elé.

Nagyobb adományokkal járultak az iskola céljaira legközelebb Özv. Zoltáni Györgyné urnő, egy 220 K. értékű varrógéppel és Szűcs Ferencz ur egy vetőgéppel, melyet az iskola gondnokával egyetértve 200 koronáért adtak el, s ez összeg, mint 8-ik jutalmi alapítvány, néhai Turóczy Mózes emlékére fog iskolánknál letétni. Köszönet mindkét nemes szívre valló cselekedetért.

A tanév végén egyesek a tanulók megjutalmazására 122 K. 20 f., továbbá 11 drb könyvet adományoztak. E lelkes tanügy-barátok nevei az iskola múlt tanévi értesítőjében és a „Székelyföld” című lapban közölve voltak, azért e helyen megnevezetlenül bár, de fogadják egyesületünk hálás köszönetét.

Sajnálatra méltó változás volt az iskola felügyelő-bizottságában, hogy annak 2 és fél év óta, buzgó elnöke Kovács Dániel, városi pénztáros ur, gyenge egészségi viszonyaira való tekintetből, a vezető elnökségtől visszalépett.

Helyettes elnöké a négyelet választmánya, ezen közgyűlés végleges intézkedéséig, az iskola egyik leghathatósabb támogatóját, Baló László áll. polg. fiu isk. igazgatót választotta meg.

Köszönet mindkettőjüknek nemes buzgóságukért.

Hálával kell visszagondolnom e helyen, az iskolának egyik múlt évi derék tanára és lelkes támogatójára, Hassák Vilor főgymn. igazgató urra is, a ki fokozódott teendői miatt, ma már nincs ugyan velünk a mindennapi munkában, de szíve egész melegevel ragaszkodik ma is fiatal intézményünkhöz s a kinek munkássága iskolánk tekintélyét nemcsak a tanügyi, de a társadalmi életben is emelte.

Hogy iskolánk a múlt tanévben a nevelési és oktatási ügyekben miképpen végezte feladatát, arról az iskola értesítője ad részletes felvilágosítást, a mi pedig az eredményt illeti, azt megítélni a felsőbb hatóság van hivatva. Jólleső érzéssel említhetem meg azonban, hogy e harmadik tanév is a vármegye Kir. Tanfelügyelőjének, Tek. Csánki Gyula urnak megelégedését kiérdemelte. Az a szakadatlan jóindulat és gondoskodás, a mely iskolánkat a Kir. Tanfelügyelő ur részéről lépten-nyomon éri, nagyon is méltó arra, hogy nagyrabecsült személye iránt az egyesület legnagyobb háláját és köszönetét kifejezze.

Iskolánkban a lefolyt 3 tanév alatt összesen 244 gyermek tanult. A folyó 1902—1903-ik tanévre pedig beiratkozott összesen 105 növendék.

Es pedig, osztályok szerint: I-ső osztályba 21, II-ik osztályba 24, III-ik osztályba 29, IV-ik osztályba 31.

Vallás szerint: Róm. kath. 43, Ev. ref. 54, Unitárius 3. Izraelita 5.

Életkor szerint: 10 éves 11, 11 éves 12, 12 éves 25, 13 éves 30, 14 éves 17, 15 éves 7, 16 éves 3.

Illetőség szerint: Kézdivásárhelyi 69. Vidéki 36. Háromszék-megyei 101. Mám-megyei 4.

Tandíj fizetésre nézve: Egész tandíjas 15. Kétharmadot fizető 15. Fél-tandíjas 51. Egyharmadot fizető 10. Egyhatodot fizető 3. Ingyenes 11.

Tandíj elengedés leszállítás által, a folyó tanévben 2790 K.

Es most igazgatói jelentésemet is befejezve, nem mulasztatom el, hogy a magam részéről is hálát köszönetet, ne mondjak a négyesületnek, a felügyelő-bizottságnak és tisztársaimnak azon lekötelező szíves támogatásukért, a melylyel engem, mint a polgári leányiskola 4-ik éves igazgatóját, terhes feladatom teljesítésében mindenkor támogatni szívesek voltak. Kérve ezt a kitüntető bizalmat továbbra is maradtam az együttes közgyűlésnek Kézdivásárhelyen, 1902. október hó 5-én.

Kiváló tisztelettel:

Balázs Márton,

négyeleti titkár, polgári leányiskolai igazgató.

Háromszék vármegye gazda-bizott-ságának üléséből.

Sepsiszentgyörgy, okt. 5.

A bizottság ülését Potsa József v. b. t. t., főispán a bizottsági tagok üdvözlésével nyitotta meg. Dr. Sinkovits Ottó, közgazdasági előadó az előző ülés határozatainak végrehajtásáról és az időközben történtekről részletes jelentést terjesztett elő.

A csikó-legelő Egerpatakon beállított, s a felvételre kitűztett napon 30—35 drb csikót hoztak legelőre; a létszám időközben 80 darabra szaporodott fel, a mint a csikó tulajdonosok meggyőződtek, hogy a legelő teljesen kielégítő, jó minőségű.

Ezzel kapcsolatban Kése Lajos trvhat. m. kir. állatorvos megbízott, hogy egy jó minőségű bikalegő beállítására előterjesztést tegyen.

Uzon község kérésére országos bikavásár tartatása iránt, a törvényhatósági közgyűlés felterjesztést intézett a kormányhoz.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek feliratára: Kolozsvárt gazdasági iskola létesítése tárgyában, az előző ülés határozata értelmében pártoló felterjesztést tett a kormányhoz.

A Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatóságához köszönő iratot intéztek azon alkalomból, hogy a Székelyföldön Sepsiszentgyörgy székhellyel képviselőiséget állított fel. A köszönő iratban hangsúlyozva van, miszerint nagyon kíváncsok, hogy a kölcsön

T Á R C Z A.

Magyar Remekírók.

— A magyar irodalom főművei. —

Második sorozat: Arany János munkái, II. k. t., kisebb költem.; — Vörösmarty Mihály munkái, II. kötet, epikai költem.; — Révicsky Gyula összes költeményei; — Kosuth Lajos munkái; — Szigligeti Ede színművei. I. kötet. — Összesen öt kötet. — Kiadja a Franklin-Társulat. 1902.

Ha igaz, a mit Carlyle mond: hogy a föld népei, mint az érzékek, abban az arányban állnak ellent az idő emésző hatalmának, a mint a nemesebb elem is több, vagy kevesebb bennük; akkor a mi nemzetünknek nincs oka, hogy a pusztulástól, elzülléstől féljen. Az a maradandó emlék, melyet a Franklin-Társulat klasszikusaink egyöntetű kiadásával állítja magyar nemzeti géniusznak, minden frázisnál meggyőzőbben hirdeti, hogy a nemzet, mely hajdan véres csatamezőkön szolgált a civilizációért, az idők fordultával taktikát cserélt, s ma már ugy értelmiség, mint általános tudomány és műveltség dolgában is, megállja helyét a nyugoti nemzetek közt minden téren, hol a civilizáció nagy harcrai folytak.

Irodalmunk aránylag újkeletű. Az olaszoknak, a franciáknak, a spanyoloknak és az angoloknak, sőt a németeknek is, gazdag irodalmuk volt már

akkor, a midőn nálunk a nemzeti nyelv még a földhöz ragadt pórnép kunyhóiban húzta meg magát s egyáltalában alig tartott méltónak arra, hogy irodalmi köntösbe öltöztessék. De más oka is volt még annak a miért nemzeti irodalmunk nem fejlődhetett. Inter arma silent musae, mondja a római költő; s őseink, a kereszténység határszéleire állítva, századokon át nem író-tollal, hanem karddal küzdöttek a nyugoti civilizáció érdekében, melynek nyugodtabb fejlődését ők biztosították. Volt ugyan egy Balassánk, egy Zrínyink, egy Gyöngyösinck; de olyanok valának ők, mint a sötét, viharos égen átcikázó meteor, melyeknek letűnte után csak még feketébb lett az éjszaka.

Igaz tehát, hogy a nyugoti nemzetek több nagy írói és remekművet számlálhatnak; de bármily új is irodalmunk, bármely szegény is aránylag nyugoti szomszédjainkéhoz mérten, van egy érdeme, a melyért mindennél becsesebb nekünk: s ez az, hogy Európa irodalmi közt nincsen egy se, mely annyira a nemzet életéből és közérzetéből fakadt volna, mint a magyar. A mi irodalmunk kezdetől fogva mindig hazafias és nemzeti volt s mindenkor népünk legnemesebb vágyait, érdekeit tükrözte.

Ez az oka, hogy az olvasás szükségé vált, szükségé a nép minden osztályában: s e szükség nyomása alatt egyre nőtt, erősödött az óhajlás a művelt közönségben, hogy vajha nekünk is lenne oly egyöntetű, klasszikus kiadásunk irodalmunk remkeiből, a minők a művelt Nyugat nem etei közt immár tucatszámra forognak közkézen.

Am ez a lappangó óhajlás nehezen volt meg-

valósítható. Klasszikus íróink remekei nem voltak egy kézben; s míg egyfelől összevásárlásuk roppant pénzbe, időbe került, addig másfelől fél volt, hogy nem végződik-e anyagi kudarcra a gigászi vállalat, melynek létesítésére a legelső írók és kritikusok vállalkoztak egyik legelső irodalmi intézetünk aegise alatt?...

Félő volt, hogy e nemzedék, mely Prometheusz szikráját elrabolva, tüzenél új láncokat kovácsol magának s múltjának emlékezetével hitének nagy részét is elvesztette: nem érti meg, nem méltányolja a fáradságot, az áldozatot, a hazafias, nemes buzgalmat mely a nemzeti géniuszt mult és jelen kincseiből akarta megépíteni kukuránk legszebb diadaljelét... A gőzgépek dübörgő zaja elfojtja a lant szelid hangjait, s lázasan dolgozó korunkban kit érdekelhetnének a költészet remekei? Sürgős dolog-időben, midőn a vetések dus aratást ígérnek, a gazda se törődik a virágokkal, melyeknek tavaszkor örült!

Am a Franklin-Társulat számot vetett mind ezzel, de nem riad vissza a kockázattól; híven ama tradíciókhoz, melyek munkásságát megalakulása óta irányították, nemes ambícióval fogott hozzá nagy szándéka megvalósításához; s a fényes eredmény, mely a hazafias, örökbecsű vállalkozást koronázta, bebizonyított egy nagy igazságot: aztugyanis, hogy nem csupán a szerencse, hanem az olvasók világa is a bátraké!

Egy csapással hódította meg a közönséget ez a nálunk páratlan vállalat, a melyre évtizedek óta várt a magyar nemzet. S midőn az első öt kötet —

iránti kérések helyi bizalmi férfakkal bíráltassanak el és minél gyorsabban folyósíttassanak, mert a vontatott eljárás nem elégíti ki a kívánalmakat.

A lóhere vetőmag arankamentesítése, illetve az amerikai aranka behurezolásának megakadályozására tett javaslat folytán egy aranka-tisztító vállalattal egyezkedés tételtett folyamatba.

Megemlékezett előadó az augusztus 28—30. napjain Tusnádfürdőn megtartott Székely Kongresszusról. Örömmel konstatálta előadó, hogy a kongresszuson a sorozatba felvett minden egyes tárgy alaposan elő volt készítve s oly behatóan, kimerítőleg megvitatva, hogy az évek óta szövegben levő székelykérdés megoldásához nagybecsű anyagot szolgáltatott.

Annál feltűnőbb és elítélendő azon mozzanatok, a mely épen törvényhatóságunk területén mesterségesen, megrendelésre egyesek által keltetett azért, mert egyetlen embernek bizonyos kérdésekben elfoglalt, senki által nem helyeselt álláspontja a kongresszuson érvényre jutni nem tudott. Dokumentálni szükséges, legalább idehaza, hogy azokat a népboldogítókat tartott eszméket, melyekkel annyi embert elbolondítottak már, s a melyekkel annyi embernek esztét felzavarták, — bár az egész székelység értelmisége helytelennek, rémszerűtlennek tartja — a mozgólódók még mindig vallják. Készek azzal az országgal színe elé állani, hogy annál hangosabban beszélhessenek, ha majd ott is a tusnádihoz hasonló sors éri.

Köszönettel tartozik egyébiránt az egész székelység a kongresszus rendezéseért, böles és tapintatos vezetéseért.

A gazdasági bizottság ülése ezzel kapcsolatban a kézdivásárhelyi népgyűlést elítéli.

A gazdasági bizottság 1903. évi költségvetését 7169 kor. 92 fillér bevétellel és 9000 kor. kiadással letárgyalta a bizottság. A hiányzó 1831 kor. 08 fill. államsegélyből és megtakarításokból fog fedezetet nyerni.

Dr. Székely György lótenyésztési bizottsági elnök előterjesztésére a földmívelésügyi miniszter lókiállítás alkalmára lódiázásokra államszegély engedélyezése iránt felterjesztés tételét a bizottság tudomásul vette. A kiállítás Sepsiszentgyörgyön november 16-án fog megtartatni. Állatdiázásokra a segessvári állattenyésztési felügyelő értesítése szerint 200 korona áll rendelkezésre. Elnök végül köszönetét fejezte ki a bizottsági tagoknak a tárgyalásokban való részvételért s az ülést bezárta. (—)

NAPI HIREK.

— **Kinevezések.** A király Máthé Dezső tordai törvényszéki jegyzőt a dícsőszentmártoni, Kovács Zoltán gyulafehérvári törvényszéki jegyzőt

melylyel a Franklin-Társulat fölötté sokat törlesztett*) prospektusa ígéreteiből — megjelent, egyhangu volt a sajtó és a közönség elismerése a „Magyar Remekírók” iránt. Nem hivalkodó szobadisz volt ez az első sorozat, hanem igazi házi kintestára minden magyar családnak, a melyet, ha ki meglátta, nyomban megszerette s meg is vette.

Mert a kötetek — nem is szólva belső tartalmukról — már külsejükkel és kiállításuk díszével is megvesztegetik a könyvbarátot. Új és szokatlan az az első pillantásra: s különös paradox, hogy ez az új és szokatlan — a régies forma rajta. Papirosa fénytelen és bordázott, mint a régi könyveké; betűi ritka szép ódon metszésűek s annak idején a nagy díjat nyerték meg a párisi világkiállításán; kötése szemrevaló; a bibliofilek kecskebőr-utápatán finoman színezett kis virágbokréta, s mindenik kötetben az illető író aranyomása kezeirása... Egy szóval, megfordítva illik rája az a régi magyar mondás: hogy nem a köntös teszi az embert; itt se a kötés, külső kiállítás szépsége teszi ugyan a könyvet; de mindenesetre nagyon illik rá, a mit Shakspeare mond, hogy; „A szép kötés csak hecsét növeli.”

*) Első sorozat: Arany János munkái, I. köt., kisebb költem.; — Tompa Mihály munkái, I. köt.; — Vörösmarty Mihály munkái, I. köt., kisebb költem.; — Garay János munkái; — Csiky Gergely színművei.

(Folyt. köv.)

a dévai, Kusztrich János szabadkai törvényszéki jegyzőt az erzsébetvárosi törvényszékhez, Gecsei Árpád tordai törvényszéki aljegyzőt a Tordai, Dr. Bogdán Elek beszterezei aljegyzőt a magyar-láposi kir. járásbíróshoz kinevezte albirákká.

— **Áthelyezés.** A király Kiss Rezső, berettyóújfalusi kir. járásbírósnak a sepsiszentgyörgyi kir. járásbíróshoz saját kérelmére leendő áthelyezését legkegyelmesebben megengedni méltóztatott.

— **Az érdem elismerése.** A Székely Kongresszus elnöksége azoknak a derék közügyi munkásoknak, a kik mint előadók, egyfelől nagy fáradsággal összehordották, másfelől személyesen előadták a kongresszus tárgyainak anyagát, meleghangú elismerő levélben fejezte ki háláját. A közmívelődési szakcsoport egyik leglelkesebb előadója: M. Székely János állami s ipariskolánk fáradhatatlan, kitűnő igazgatója volt, a ki a szakosztály elnöke: Sándor József orsz. képviselőtől a kongresszuson nyert elismerésen kívül most a kongresszus elnökségétől a következő köszönetnyilvánítást kapta: „A múlt hó végén lefolyt székely kongresszus híven teljesítette ama hivatását, hogy a székely nép erkölcsi és anyagi helyzetét feltárta és a létező bajok orvoslásának módjaira rámutatott. Mindazok az ohajok, kívánságok és főlészálások, melyek a részletes tanácskozások során felmerültek, lényegesen hozzájárultak egy oly munka sorozat előkészítéséhez, mely hosszú időre megmutatja az utat, melyen haladva a székelység jövőjének biztosítását elérni véljük. E nemes munkának sikerében első sorban azok osztozkodnak, a kik önzetlen lelkesedéssel és önfeláldozással magukra vállalták a kongresszus rend. bizottsága által megállapított határozati javaslatok előadását s ez által a szakszerű és higgadt vélemények felkeltését. Ebből a meggyőződésből kiindulva, a székely kongresszus jegyzőkönyvileg hálás köszönetét fejezte ki azért a buzgóságért és munkásságért, melylyel a sok gondot és fáradságot okozó tisztséget magára vállalni s oly sikeresen betölteni szives volt. Kiváló tisztelünk nyilvánítása mellett maradtunk: Budapest, 1902. okt. 2. Bedő Albert a kongresszus elnöke, Buday Barna, főtitkár.” Ugyaníly elismerésben részesültek még Intze István mérnök, a kézdivásárhelyi „Székely Társaság” tevékeny elnöke és Sipos Sámuel, fia árva-házi igazgató, a humanus intézmények ügyének meglehetősen lelkes előadója is.

— **Háziipari bazar.** A kézdivásárhelyi Székely Társaság a kézdijárás összes közsegeivel tudatta, hogy az Aradi „Székely-Othon” Aradon székely bazárt rendez, s hogy minél szélesebb körben szervezenek az érdeklődők tudomást, e helyen is egész terjedelmében közli a közli átiratát. Az „Aradi székely othon” elnöksége hazafias lelkesedéssel a gyakorlati téren ohajtván segélyre sietni székely iparosainak és házi iparral foglalkozó véreinknek, elhatározta, miszerint folyó évi december 15-től január 5-ig a székelyföld speczialis ipari és házi-ipari termékeiből,

különöbben gyermek játékok, különféle tapló, fa, cserép- és kosár-munkákból, disz- és használati tárgyakból, egy szóval mindazon czikkekből, melyek karácsonyi és újévi ajándéktárgyak gyanánt értékesíthetők, Arad városában nagyobb szabású tárlatot rendez, melyen a kiállított tárgyakat el is árulitja. E tárlaton szerzett tapasztalatok után ezölja az „Othon”-nak az is hogy a keresettebb czikkekből állandó bizományi raktárokat létesítsen úgy aradon, mint vidékén. A tárlatra küldendő tárgyak kiállítását és azok elárulását az „Othon” teljesen díjtalanul eszközli és az eladott tárgyak értékét minden levonás nélkül jutítja a tulajdonos kezéhez. A részvétel iránti jelentkezések minél előbb, azonban legkésőbb folyó évi november hó 1-ig eszközözendők. Megfelelő jelentkezési izek az „Aradi Székely Othon”-nál, avagy a marosvásárhelyi „kereskedelmi és iparkamará”-nál és a k-vásárhelyi Székely Társaságnál kaphatók.

— **Esküdtszéki tárgyalások.** A kézdivásárhelyi törvényszéknél okt. 7-én folytatták az esküdtszéki tárgyalásokat. Délölt zagoni Deák Lajos földmives ült a vádlottak padján, ki aug. hóban szándékos emberölési kísérlet büntetést követte el saját testvérevel szemben. A bíróság elnöke Elek Béla táblai bíró, bírák: Veress Gyula és Ungur Péter, jegyző Kovács Kálmán voltak. Az esküdtszék véleménye alapján Deák Lajos vádlottat a kir. törvényszék 2 évi börtönrre ítélte. — Ugyanaz nap délután Zsigmond György, kézdivásárhelyi szolgalegény ült lopás miatt a vádlottak padján. A bíróság 6 havi börtönrre ítélte. — Október 8-án papolezi Bede Tamás, apagyilkosság súlyos vádjával állott az esküdtszék előtt. Az esküdték téves felfogása miatt új tárgyalás elé utalta a kir. törvényszék ez ügyet. Erről jövő számunkban részletesebben. — Okt. 9-én Palkó Dani József elencei lakos ügyét tárgyalta az esküdtszék, Palkó Dani József tudvalegőleg a nyáron Kézdivásárhelyről hazamenőben egy doronggal agyonütötte Opra József elencei szatócsot. Az esküdték véleménye alapján a kir. törvényszék vádlottat 5 évi fegyházra ítélte el. Még egy tárgyalás lett volna, a sepsiszentgyörgyi Daragics György szándékos emberölési büntette; a sértett azonban nem jelenvén meg, a tárgyalás elnapoltatott.

— **A bánat miatt.** Kiss József kézdivásárhelyi öreg rendőrt család életében súlyos csapások érték. S mivel nem volt kivel megossza bánatát: elviselhetetlen teher lett rá nézve az élet. Lelki egyensúlya megbomlott a különben jóra való öreg embernek s egy szerencsétlen pillanatban öngyilkosságot követett el: három decziliter maró lugot ivott. Iszonyu kínokat szenvedett, 3 napon át, míg végre esztörtökön a halál megváltotta szenvedéseitől. Pénteken temették el részvétell.

— **Ő Szentsége a pápa magyar gyógyvize.** XIII. Leó pápa Ő Szentsége, a kinek magas életkorát és szellemi frissességét méltán csodálja az egész világ, magyar gyógyító itallal él. A Vatikánban ugyanis a „Palma” jelzésű keserűvizet hozatják Ő Szentsége egyenes utasítására, a ki e gyógyító itallal igen meg van elégedve. Ritka kitüntetés a magyar vízre, hogy a pápa asztalára kerül s méltó elismerés illeti Loser János, es. és kir. udvari szállító czéget, a „Palma” forrás tulajdonosát, a ki e vizet a pápai udvarba szállítja.

H I R D E T É S E K.

Női kalap diszítés!

Van szerencsém az érdeklődő közönség szives tudomására hozni, hogy

budapesti tanulmányutamról

hazaérkezve Kézdivásárhelyen (a Kölönte László ut. utcájában) újból megkezdtem munkálkodásomat.

Abban a helyzetben vagyok, hogy jutányos árak mellett, szilves munkámmal a legkényesebb igényeknek is megfelelhetek.

Teljesen új kalapok diszítését, úgy mint átalakításokat a legújabb divat szerint eszközölök.

Gyászkalapokat a legrövidebb idő alatt készítek el.

Teljes tisztelettel:

PÁL EMILIA.

(185. 2—3.)

Női kalap diszítés!

Nagy jóvedelemre

tehetnek szert tisztességes egyének, a kik egy elsőrangú pénzintézet képviselőt sorsjegyeknek részletfizetés melletti eladásra elvállalják. Ajánlatok „Részvénytársaság 1001” alatt

Haasenstein és Vogler

hirdetési irodájába

BUDAPEST, Dorottya-utca 9
(185. 2—3.) kéretnek.

Sz. 400—1902. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kovásznai kir. járásbírósnak 1902. évi V. 202/2. sz. végzése következtében Dr. Raso Lajos ügyvéd által képviselt Melichár F. czégnak javára Geréb János ügyvéd ellen 306 korona s jár. erejéig 1902. évi június 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján már lefoglalt és 800 K. becsült következő ingóságok u. m.: egy kazal száraz here 10 m. hosszú, egy kazal száraz here 12 m. hosszú nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kovásznai kir. járásbírósnak 1902. V. 202/2. számú végzése folytán 306 K. tőkekövetelés, ennek 1902. évi március hó 15. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 61 K. 78 f. bíróilag már megállapított költségek erejéig Imecsfalva községében a Geréb János ur házában leendő eszközölésre 1902. évi október hó 15-ik napjának d. e. 11 órája kitűztetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kovásnán, 1902. szeptember 16-án. (187. 1—1.) **Szilveszter Károly,** kir. bír. végrehajtó.

371—1902. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kovásznai kir. járásbírósnak 1902. évi V. 172/2. sz. végzése folytán Dr. Raso Lajos ügyvéd által képviselt Melichár F. czégnak javára Geréb János ellen 300 kor. s jár. erejéig 1902. évi május hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján már lefoglalt és 1000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 fődeles féderes kocsi, 2 darab hámos pejszörű ló nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kovásznai kir. járásbírósnak 1902. évi V. 172/2. sz. végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi december hó 31 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 65 kor. 68 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Imecsfalva községében a Geréb János ur házában leendő eszközölésre 1902. október hó 15-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi XL. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kovásnán, 1902. évi szept. 16-án. (188. 1—1.) **Sylvester Károly,** kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 2865—1902. tlv.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbírósnak, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt a zágoni ev. ref. egyház végrehajtónak Gödri Zsigmondné végrehajtást szenvedő elleni 200 kor. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbírósnak) területén levő, Zágon község határán fekvő, a zágoni 2949. sz. tjkvben 2192., 2193. hrsz. ingatlanra 73 kor. 70 fill., a 2884. hrsz. ingatlanra 104 kor. 70 fill., a 4130. hrsz. ingatlanra 90 kor. 20 fill., az 5821. hrsz. ingatlanra 50 kor. 60 fill., a 6292. hrsz. ingatlanra 39 kor. 60 f., a 6293., 6294. hrsz. ingatlanra 100 kor. 11. fill., a 7462. hrsz. ingatlanra 55 kor. 01 fill., a zágoni 3245. sz. tjkvben foglalt 432., 433/1. hrsz. ingatlanra 481 kor. 91 fill., összesen 995 korona 80 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi október hó 24 ik napján délelőtt 9 órakor Zágon község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében

a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. j.-bírósnak, mint tlkvi hatóság.

Kelt Kovásznán, 1902. évi szept. hó 9 én.

(189. 1 | 1) **Száva Jakab,** kir. aljbíró.

„Figgelmeztetés férfiak érdekében.”

Mielőbb valaki magának férfi ruhát rendelne, kérjen levelező lapon a

„Brassói Posztóáruházról”

posztómintákat, melyeket szívesen portómentesen küldjük.

Azonkívül nagy raktárunk van, „Brassói Pokróczok és Csérgékben” szürke, fehér és különféle színekben és különböző bélésművekben. 20 koronán felüli Posztó rendeléseket portómentesen küldjük.

kiváló tisztelettel:

Depner, Roth és Westemeier
Posztóáruház.

BRASSÓBAN.
(178. 4—5.)

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKÍRÓK

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban, 56 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kieselgyűjtő Károly
*Arany László Kieselgyűjtő Sándor
*Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
*Berzsenyi Dániel Madách Imre
*Csiky Gergely Miksa Kelemen
*Csokonai V. M. Pázmány Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
*Deák Ferencz Reviczky Gyula
*Eötvös József dr. Széchenyi Ist. gr.
*Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
*Gyöngyösi I. *Tompai Mihály
*Gvadányi József *Vajda János
*Kármán József *Vörösmarty M.
*Katonai József Zrínyi Miklós
*Kazinczy Ferencz műveit.
*Kemény Zsigmond

Népies líra Nédballadák
Kuruczköltészet

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy az őt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenysorozatban meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 testas kötete felüli a legbecesebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzet műveltségéhez. Kötése pályanyertes,

művészeti, erős angol vászonkötés; a papírja fementes, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra készültek. A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatában jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezmény képen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaszkos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivétel nélkül szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Shakspeare remekait a kiadás, névszerint Arany János Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírókkal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményére 20 K. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író letét és munkáinak jellemzésétfelölés bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badics Ferencz
Bánósi József
Boöthy Zoltán
Borzevicsy Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erdődi Béla
Erdélyi Pál
Fereneczi Zoltán
Fraknoi Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Lévay József
Nagyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Szőcsy Károly
Széll Kálmán
Vácz János
Vadnay Károly
Voinovich Géza
Zoltányi Irén
E fent nevezett biztositottak nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a felvett munkáknak s hogy minden életre szóló becsülmunka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók

II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkáiból II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Léva József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Fereneczi Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat Budapesten.

Ny. Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.